

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Susikonflikti uhkaa kärjistyä

Viime keskiviikkona uutiset kertoivat Suomen eteläisimmän susireviirin syntymisestä Uudenmaan ja Varsinais-Suomen rajalle. Laumassa on kymmenen sutta: alfapari ja niiden jälkeläiset.

Tieto laumasta ei ole yllätys. Sudet ovat hyökänneet kuluneen vuoden aikana kotieläinten kimppuun yhä useammin lähellä eteläisen Suomen väestökeskittymiä.

Uusin hyökkäys sattui viime viikolla, kun ilmeisesti kyseisen lauman jäljiltä löytyi Kiskossa Varsinais-Suomessa kuolleina 13 lammasta. Osa oli raadeltu hengiltä, osa hukunut paetessaan hyökkäystä.

» Jos petopolitiikka ei tunnista paikallisia tarpeita, sen kunnioitus murenee nopeasti.

Susi ei ole enää vain erämaiden arka suurpeto. Sen käytös suhteessa ihmiseen on muuttunut aiempaa rohkeammaksi, ja se on myös tottunut kotieläinten makuun ravintonaan.

Susien asettuminen Etelä-Suomeen takaa, että ne saavat huomiota myös valtakunnan mediassa. Esimerkiksi Itä-Suomessa koetut susiongelmät ovat jääneet lähinnä paikallisten välineiden uutisoitaviksi.

Monilla alueilla itäisessä ja keskisessä Suomessa susien kanssa elämisestä on kuitenkin tullut arkipäivää.

Susipelon vuoksi lapsille joudutaan järjestämään koulukyytejä, kotieläinten laiduntaminen on muuttunut mahdottomaksi eikä esimerkiksi koiria voi jättää edes pihaan vahtimat-ta. Naapurit vaihtavat tietoja susien liikkeistä alueella.

Tällä hetkellä susia on Suomessa kenties enemmän kuin koskaan sitten 1800-luvun. Luonnonvarakeskuksen arvio kannasta on 220–245 sutta, mutta susialueiden asukkaat ja metsästäjät pitävät havaintojensa perusteella määrää huomattavasti suurempana.

Paikallisten ihmisten havaintoja on useilta alueilta, joilla luonnonvara-keskuksen tietojen mukaan ei susia pitäisi olla. Havainnot koskevat niin laumoja, pareja kuin pentueitakin.

Erot tutkijoiden ja paikallisten havaintojen välillä eivät ole uusi asia. Ne murentavat kuitenkin keskinäistä luottamusta ja aiheuttavat tyytymättömyyttä petopolitiikkaan.

Avuksi ei riittänyt viime vuoden kannanhoidollinen jahtikaan. Tuolloin 24 sudenkaatoluvasta viisi jäi käyttämättä, kun osa luvista jumittui valitus-prosesseihin.

Näyttää ilmeiseltä, että pari vuotta hiljaiseloa elänyt susikonflikti on taas kärjistymässä. Sen asetelmat ovat tutut. Paikallisten asukkaiden vaatimukset susikannan roimaan pienentämiseen törmäävät EU-tasolta ohjattuun tiukkaan suojeluun sekä useimmiten kaupungeissa asuvien suojeluaktivis-tien jyrkkään vastustukseen.

Susialueilla asuvat kokevat, että he jäävät ongelmineen yksin. Apua ei löydy laista eikä viranomaisista.

Paikallisten asukkaiden näkökul-masta konfliktia kärjistää, ettei heidän todellista arkeaan muualla ymmärretä. Esimerkiksi Helsingin Sanomien uutisessa (HS 28.8.) riistakeskus neuvoi: ”Farmareiden kannattaa pystyttää petoaitoja, asentaa riistakameroita ja ottaa eläimet yöksi sisään.”

Ei ihme, jos tällaiset kommentit herättävät maaseudulla kapinahenkeä.

Suurpetoja koskeva päätöksenteko kaipaava Suomessa paikallisten ihmisten nykyistä parempaa huomiointia. Jos lainsäädäntö tai päätökset eivät tunnista paikallisia tarpeita, niiden kunnioitus alkaa nopeasti murentua.

Tiukka suojelu ja kasvaneet vahingot lisäsivät takavuosina susien sala-metsästystä. Epäonnistunutta peto-politiikkaa korjattiin säätämällä sala-kaadoista ankarampia rangaistuksia.

Rangaistukset toimivat huonosti, ellei itse susiongelmiin pystytä samalla puuttumaan. Parhaiten se onnistuisi, mikäli sudet pystyttäisiin metsästyksen avulla pitämään poissa ihmisasutuksen piiristä.

Petopolitiikan kiistat yltyvät Suo-messa myös keskushallinnon sisälle. Vastakkain ovat perinteisesti olleet metsästysasioista vastaava maa- ja metsätalousministeriö ja suojelusta vastaava ympäristöministeriö.

Nykyhallituksessa molempia asioita hoitaa yhteinen ministeri, Kimmo Tiilikainen (kesk.). Tiilikainen on avainasemassa torjumaan uuden susi-konfliktin kärjistyminen.

VIERAILIJA

Sopulit vaeltavat

Sopulit ovat pitkästä aikaa vaelluksella. Vielä niitä ei nähdä Rovaniemellä, mutta jos liikkeelle lähteneet sopulit onnistuvat lisääntymisessään talven aikana, voi vaellus ulottua kauas etelään niin kuin vuonna 1970.

Tavallisesti sopulit elävät huomaamattomina hyvin ankarissa oloissa tuntureiden huipulla, syövät sammalta ja si-tä vähäistä ruohokasvillisuutta, mitä siellä on. Talvensa ne viet-tävät monimetristen kinosten alla suojassa myrskyyiltä ja pakkasilta. Siellä syntyvät uudet sopulit.

Kun sopuleiden määrä ylä-tuntureilla kasvaa niin suureksi, ettei ruoka enää riitä sopuli-kansalle, ne lähtevät vaelluk-selle, etsimään ruokaa ja elin-tilaa muualta.

Tämä on aivan tyypillistä eläinten käyttäytymistä. Sieltä, missä lisääntyminen onnistuu ja kanta runsastuu, ylimäärä lähtee muualle. Usein nuoret koiraat kulkevat pisimmälle uutta elintilaa etsiessään. Suuri osa vaeltajista menehtyy, mutta jotkin löytävät uuden koti-seudun.

Satakieli tavoitti Suomen asuinalueekseen sata vuotta sitten. Tuoreempia uudisasuk-kaita ovat valkoposkikihni, harmaahaikara ja vasta yhden pesän voimalla tullut kattohai-kara. Kotiutuneita tulokkaita on myös muissa eliöryhmissä, esimerkiksi vaikkapa supi-koira, hirvikärpänen ja neito-perhonen.

Ihminen käyttäytyy aivan samalla tavalla. Kun vanhat asuinalueet täyttyvät, osa nuoresta väestö lähtee etsimään parempaa tulevaisuutta muualta. Paikoilleen jäävät ne, joiden elämä on siellä turvattu, mutta myös kaikkein heikoimmat ja köyhimmät, jotka eivät pysty edes etsimään parempia elinoloja.

Eurooppa on kokenut ainakin kolme suurta muuttoaaltoa. 40 000 vuotta sitten nyky-ihminen vaelsi Afrikasta Välimeren perukan kiertäen Eurooppaan. Tällä hän kohtasi vanhat eurooppalaiset, neandertalilaiset. Muutaman tuhannen vuoden kuluessa neandertalilaiset katosivat.

» **Nyt on käynnissä neljäs muuttoaalto.** Tulijat saapuvat kauempaa, mutta liikkeelle heidät ajaa sama tilan ja ruoan tarve kuin aikaisemminkin.

Uutta väkeä saapui jälleen 9 000 vuotta sitten, osaksi Turkin rannikkoa pitkin, osaksi meriteitse Välimeren suuret saaret asuttaen. He toivat mukanaan maanviljelyn, ja aikai-semmin Eurooppaa asuttaneet metsästäjä-keräilijät joutuivat väistymään tehokkaamman kulttuurin tieltä.

RAHIKAINEN

TOIMITTAJALTA

Kiireen virallinen versio

Kipikopikipikopi. Kuulen yhä elävästi mielessäni kipakan korkokenkin kopseen pari-sataametrisellä viraston käytävällä. Naapuriosaston sihteeri kipitti käytävän toises-ta päästä meidän päähämme tuomaan sihteerillemme yhden paperin.

Parin minuutin jälkeen sihteeri kipitti takaisin omaan huoneeseensa.

Sama kuvio toistui muuta-man kerran päivän mittaan.

Valtion tavat tulivat hyvin tutuiksi, kun työskentelin 2000-luvun alussa eräässä valtion virastossa. Sihteerin korkojen kipakasta kopinasta huolimatta kiirettä ei ollut.

Tai ehkä oli, mutta se oli minulle vierasta kiirettä. Töitä oli paljon, mutta valtaosa siitä oli loppujen lopuksi turhaa.

Virastossa oli juuri otettu käyttöön sähköinen asiakir-janhallinta. Kun kansalainen otti virastosta yhteyttä, kirjaa-mon väki syötti tiedot yhtey-denotosta sähköiseen järjes-telmään. Sen jälkeen tieto yhteydenotosta lähetettiin sähköisesti sille henkilölle, jonka tehtäväksi yhteydenoton vaatima selvittely annettiin.

Lopuksi yhteydenoton tuot-tama tieto tulostettiin paperille – tietenkin kolmena kappalee-na. Yksi laitettiin kipittävien korkojen matkaan vietäväksi asiaa käsittelevälle henkilölle ja kaksi siirrettiin sähköisen arkiston rinnalla olevaan paperiseen arkistoon.

Myöhemmin kuulin, että sähköiseen asioiden hallintaan käytettävä ohjelma oli päätetty vaihtaa uuteen jo ennen kuin vanhaa oli opittu edes käyttä-mään.

Moinen tehottomuus ei tulisi yksityisellä sektorilla kuuloonkaan!

Julkisen sektorin toiminta-mallit eivät ole vain suomalai-nen ilmiö. Loistavasti ilmiön ytimen tiivistä yhdysvaltalainen komediasarja Puisto-osasto. Siinä kunnanviraston työnteki-jä huomaa tunteja vieneen postitusurakan päätteeksi unohtaneensa laittaa kirje-kuoriin kirjeen.

Tyynesti hän aloittaa hom-man alusta ja toteaa: ”Ei se ole valtion työtä, ellei sitä tehdä vähintään kahteen kertaan.”

Siinäpä sitä odottelee, kun työryhmät, selvitysmiehet ja virkamiehet tuottavat asia-kirjoja (toivottavasti jo sähköi-sesti) ja kierrättävät niitä ympäriinsä virastojen ja kan-salaisjärjestöjen vahtimesta-reita myöten. Sen jälkeen asia tuntuu vielä katoavan jonnekin ministeriöön tai virastoon haudottavaksi.

Oman lisänsä soppaan tuovat tietenkin poliitikot, jotka itselleen pisteitä kerätäkseen sotkevat valmistelua antamalla katteettomia lupauksia tule-vasta.

SEURAA

SEURAA

Siirryttyäni virastosta MT:n toimittajaksi ihastuin siihen, miten asiat siirtyivät hetkessä ideasta käytäntöön.

Tänä aikana olen monesti ehtinyt toivoa, että tavat olisi-ivat muuttuneet myös julkisella sektorilla. Toiveeni on kui-tenkin kerta toisensa jälkeen osoittautunut turhaksi.

Esimerkiksi erilaisten asetusten ja niitä koskevien ohjeiden valmistumista olen toimittajana odotellut moneen otteeseen yhtä kärsimättömästi kuin ne viljelijätkin, joita kyseinen asia koskee.

Siinäpä sitä odottelee, kun työryhmät, selvitysmiehet ja virkamiehet tuottavat asia-kirjoja (toivottavasti jo sähköi-sesti) ja kierrättävät niitä ympäriinsä virastojen ja kan-salaisjärjestöjen vahtimesta-reita myöten. Sen jälkeen asia tuntuu vielä katoavan jonnekin ministeriöön tai virastoon haudottavaksi.

Oman lisänsä soppaan tuovat tietenkin poliitikot, jotka itselleen pisteitä kerätäkseen sotkevat valmistelua antamalla katteettomia lupauksia tule-vasta.

JUHANI REKU
juhani.reku@mt1.fi

Aikaisemmin eurooppalaiset ovat olleet elinkeinorakenteil-taan tulijoita heikompia: kehittyneempi tekniikka on syrjäyttänyt alkeellisemmän. Muutot eivät myöskään ole olleet ohjattuja, eivätkä tulijat ole tarkoin tienneet, minne ovat matkalla.

Tällä kertaa tulijat lähtevät meitä köyhemmistä oloista, mutta heillä on ainakin jonkin-lainen käsitys tienneet, mihin ovat menossa.

Jos tropiikissa sattuu todella suuri tulivuorenpurkaus tai muu katastrofi, joka tuhoaa sadon, liikkeelle voi lähteä satoja miljoonia ihmisiä. Vastaanottokeskuksia rakenta-malla ja rajavalvontaa tehosta-mallako ongelma hoidetaan?

SEPPÖ VUOKKO
Luontokirjailija
Savitaipaleelta
seppo.vko@pp.inet.fi

LEHTIKATSAUS

Verkkojen pitää toimia

Etelä-Saimaa on huolissaan matkapuhelin- ja tietoverkko-jen toimintavarmuudesta.

”Matkapuhelinoperaattori Soneralla oli äskettäin kaksi-hin hyvin laajaa käyttökatkos-ta, joiden takia noin viides-osa puhelusta ei yhdistynyt. Edellinen tapaus oli vain kol-misen viikkoa aikaisemmin. Samoihin aikoihin Soneran vaikeuksien kanssa takkusivat myös pankkipalveluiden hoi-to sekä Nordean että Osuus-pankin verkoissa. Yleltäkin jäi ohjelmia lähettämättä oman verkkonsa ongelmien takia.

Verkkotoimijoiden on pys-tyttävä parantamaan toimin-tavarmuuttaan nykyisestä. Kymmenet laajat häiriöt vuo-sittain ovat liikaa.”

Kaikki ei mene päin honkia

Metsäbiotalous on vaikeiden aikojen jälkeen noussemassa jälleen yhdeksi Suomen tu-kipilariksi, arvioi **Salon Seu-dun Sanomat**.

”2000-luvun alkuvuosina Suomi eli kännyköistä ja its-tä, nyt alkaa näyttää siltä, että vanha sanonta voidaan ot-taa taas käyttöön: Suomi elää metsästä.

Metsäalan strateginen ohjel-ma eli MSO polkaistiin käyn-tiin 2011 yhtenä pääministeri Kataisen (kok.) hallituksen kärkihankkeena. Tuolloin met-säteollisuuden kilpailukyky ja kannattavuus oli huono eikä vienti vetänyt kuten ennen. Nyt alalle on syntymässä uutta liiketoimintaa ja vienti kasvaa. Etenkin metsäpohjaisten bio-polttoainoiden markkinat ovat globaalit ja loputtoman janoi-set.”

VR kannustaa autoilemaan

Seinäjoella ilmestynvä **Ilkka** kommentoi VR:n säästötoimia ja vuorojen vähennyksiä.

”On poliitikkojen tehtävä nyt pitää huolta, että Suomen kehittävä raideliikenne ei kistu eteläisen Suomen ra-taosuuksille.

Jos ihmiset ja tavara ei lii-ku jatkossa enää niin vakailla raiteilla, on kulkemisesta huo-lehdittava muuten: maantie-verkolla ei tosin mene sen pa-remmin, se rapistuu.

Pahimmassa tapauksessa kohta ajellaan pitkissä letkois-sa könnköisiä teitä, ja jokaise-sa henkilöautossa istuu vain yksi ihminen. Siihen suuntaan nyt ohjataan.”